

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו שבת פרשת ויקרא תשע"ד לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון תשצ"א

בסעודה שלישית

הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן. ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג, אמר הקדוש ברוך הוא נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה ע"כ. הרי לנו כי הקרבת העומר מביאה שובע לעולם. וכמו כן הקרבת כל הקרבנות והמנחות ממשיכין שפע ברכה בהבהמות והעופות והסולת, וכדאיתא בגמרא (כתובות י:) מזב"ח, מזיח ומזין מחבב ומכפר. וברש"י בזכות הקרבנות העולם ניוון, שהקרבת באין מן המזון וגורמין לו ברכה ע"כ.

וביאורו נראה כי הקב"ה ברא את העולם בתורתו, בראשית ברא אלקים (א-א), שהציץ הקב"ה בתורה וממנה ברא העולם (ב"ר א-א). וכל דבר שיש בעולם שורשו היא בהתורה, וממצות התורה שיש בדבר ההוא בה תלוי ברכתו. והבהמות נבראו מהמצות התלויות בבהמה, והתבואה נבראה ממצות התלויות בתבואה, ולכן כאשר ישראל מקיימין מצות אלו הם ממשיכין על אותה דבר שנברא ממנו ברכה לטובה, ולכן בהקרבת מנחה מתברכת התבואה.

ולכן כאשר ביקש המן להשמיד להרוג ולאבד, ונגמר דינם של ישראל גם למעלה, וכמבואר במדרש (ילקוט תרנו) שאמר אליהו למשה שכבר נכתבה אגרת כלייה על ישראל ונחתמה בטיט ע"ש. על כן כאשר בא יום הקרבת מנחת העומר, למד מרדכי ענינו של חג לרבנן, לקיים ונשלמה פרים שפתינו, שתהא נחשב כאילו הקריבו את העומר, ובוה תתברך התבואה שבשדות, וכי יהיב רחמנא שובע לחיי הוא דיהיב, ובוה תתבטל הגזירה של כלייה. ולכן שפיר אמר המן למרדכי אתא מלא קומצא דקמחא דידכו, שאתם עוסקים בה, ומעלה אני עליכם כאילו הקרבתם (מהרש"א שם), ודחי עשרת אלפא ככרי כספא דההוא גברא, שעל ידי השפעת ברכת שובע בעלמא נדחה גזירת הכלייה מישראל.

ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה' וגו', והביאה אל בני אהרן הכהנים, וקמץ משם מלא קמצו מסלתה ומשמנה וגו', והנותרת ממנה לאהרן ולבניו (ב-א). ואיתא בגמרא (מגילה טז.) דהמן אזל למרדכי, ואשכח רבנן דיתבי קמיה מרדכי, וקא מחזי להו הלכות קמיצה לרבנן [היה דורש בענינו של יום, וט"ז בניסן היה, יום תנופת העומר] וכו'. אמר ליה במאי עסקיתו. אמר ליה דכי הוה בית מקדשא קיים רחמנא אמר מאן דמנדב מנחה לייתי מליא קומציה דסולתא ומתכפר ליה. אמר ליה אתא מלא קומצא דקמחא דידכו ודחי עשרת אלפא ככרי כספא דההוא גברא ע"כ. ויש להבין איזה שייכות לקומץ המנחה שדחה גזירת המן.

ונראה דאיתא בגמרא (תענית ח:) בימי רבי שמואל בר נחמני הוה כפנא ומותנא, אמרי היכי נעביד, ניבעי רחמי אתרתי לא אפשר, אלא לבעי רחמי אמותנא וכפנא נסבול. אמר להו רבי שמואל בר נחמני ניבעי רחמי אכפנא [נדלתיב שובעא, ומותנא ליבטל ממילא], דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב [לחיים ולא למתים, דאינו מביא שובע כדי להמית בני אדם אלא כדי שיחיו], דכתיב (תהלים קמה-טז) פותח את ירך ומשביע לכל חי רצון [שובע נותן לבני אדם חיים] ע"כ. ואם כן כאשר נגזרה גזירה מן השמים למיתה, וקשה לשנותה מחמת הקיטרוג, יש עצה להתפלל על שובע, וממילא לחיי יהיב שובע, ויתבטל הגזירה.

והנה איתא בגמרא (ראש השנה טז.) מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח, מפני שהפסח זמן תבואה הוא [זמן שהתבואה נידונת בה], אמר הקדוש ברוך הוא הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות. ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת, מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא, אמר הקדוש ברוך הוא הביאו לפני שתי

בצדקה פרוק (עיי'ן בבא בתרא ד.) ע"כ. וכן כתוב בעיון יעקב (מגילה יג.). אמנם ממנחת נדבה אנו למדים כי אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים, שהמרבה בעצמו אין לו שום חשיבות אלא אם מכויין לבו לשמים, ואם לאו, הממעט ומכויין לבו חשובה ממנו. ואם כן המן שמרבה ליתן עשרת אלפים לפרנס עניים, וכוונתו שבזה יצליח להשמיד ולהרוג ולאבד בני אדם, הרי מלא קומצא דידיכו חשובה יותר, ודחי עשרת אלפים כבר כסף דההוא גברא.

וי"ש לרמוז זאת בקרא, בינו בוערים בעם וכסילים מתי תשכילו (תהלים צד-ה), כי תיבת בע"ם נוטריקון ב'המה ע'וף מ'נחה, אשר בכל אחד מהם נאמר ריח ניחוח, ללמדנו שאחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים, וזה משכיל אותנו איך הקב"ה לבא בעי, ולעבדו בכל לבבכם, ואם חסר הכוונה לשם שמים, אז אין חשיבות להמרבה וכל שכן להמעט. וזהו בינו בוערים 'בעם', שתתבוננו במה שאנו למדים מריח ניחוח הנאמר בבהמה בעוף ובמנחה, וכסילים מתי תשכילו, להבין שבכל דבר שעושין לה' יש להשכיל לעשותו רק לשם שמים.

*

ובזה, נבאר לבאר מה שכתב החיד"א בספרו (פתח עינים אבות ג-א) בשם ספר הגן דמאה ברכות וי"א ברוך שאמר בברוך שאמר גימטריא קי"א שהם ק' ברכות וי"א ברוך הנוכר בברוך שאמר והם כנגד קי"א פסוקים שבפ' ויקרא, כי כל המברך בקול רם כהוגן כאלו הקריב קרבנות שבפ' ויקרא ע"כ. ויש להבין הקשר של ענין המאה ברכות עם פרשת הקרבנות.

ונראה דאיתא בגמרא (ברכות כ:) אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם כתוב בתורתך (דברים יג) אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד, והלא אתה נושא פנים לישראל דכתיב (במדבר ו-כח) ישא ה' פניו אליך. אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה (דברים ח-ז) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך, והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה ע"כ. ופירש בקול שמחה להרה"ק מפרשיסחא זי"ע, כי במתנה ישנם שני סוגי חשיבות, אחד גוף המתנה כאשר היא יקר ערך. והשנית חשיבות מצד הנותן, ואם מלך נותן מתנה לאדם או הגם שגוף המתנה קטנה היא, מכל מקום כיון שהנותן חשוב מאד, על ידי זה חשובה גם המתנה שלו ביותר מערכה ושמחים עליה כעל כל הון. ולכן הגם שכתבתי להם בתורתך ואכלת 'ושבעת' וברכת, שכאשר יש להם מתנה מרובה יש להם לברך, הם מדקדקין עד כזית ועד כביצה, שמחשיבים ערכה כנגד הנותן, שהקב"ה משגיח עליהם ונותן להם מאכלם, על כן הם מברכים גם על דבר מועט ככזית וכביצה מפאת חשיבות הנותן. ולכן מדה כנגד מדה הקב"ה נושא להם פנים, שמשגיח ומחשיב עבודתינו ומצותינו, לא לפי ערך המעשה אלא לפי ערך העושה, בשר ודם קרוץ מחומר ע"כ.

עוד יש לומר דאיתא במשנה (מנחות קי.) נאמר בעולת בהמה אשה ריח ניחוח, ובעולת עוף אשה ריח ניחוח, ובמנחה אשה ריח ניחוח, לומר לך אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים ע"כ. הרי לנו כי העיקר רחמנא לבא בעי, וחבאי אלקים רוח נשברה. וכאשר מתלהב לבו להקריב מנחה לבוראו, אין החשיבות תליא בריבוי המתנה בכמות, אלא באיכותו, באהבה וטוהר הלב שיש במנחתו. ואמר הכתוב ונפש כי תקריב קרבן מנחה, וברש"י לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה, עני, אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו (מנחות קד:) ע"כ. ובודאי שמי שיכול להרבות ומביא רק דבר מועט ומכויין לבו לשמים, כוונתו חסירה, שאם מכויין לכבוד ה' למה לא הביא יותר, הרי בידו להרבות. אך מי שאין לו, ועבור זה מביא מנחה מועטת, ולבו נכנע ומכויין לשמים, גם הדבר המועט שמביא הוא עולה לריח ניחוח לה'.

ומבואר במפרשים, שאזהרת ובלבד שיכוין לבו לשמים, לא קאי על הממעט בלבד, כי הוא בודאי מכויין לבו לשמים, אלא קאי על המרבה, שמביא עולת בהמה דהוא עשיר ולבו רחב ושמח שמפזר להביא בהמה לקרבנו, ועם כל זה מכויין לשם שמים הרי זה לריח ניחוח, מה שאין כן בעולת העוף ומנחה שהוא קרבן עני, ולבו נשבר על מצבו שלא זכה להקריב יותר, בודאי הוא אשה ריח ניחוח לה', אך הרבותא הוא אצל העשיר המרבה ע"כ. (הובא בדברי תורה ח"ד אות קו).

ובזה, יתבאר דלכאורה תקשה למה הוצרך הכתוב לומר ריח ניחוח בבהמה, ולא הספיק במה שאמר במנחה ריח ניחוח, וממילא נבין שאם המביא דבר מועט עולה זאת לריח ניחוח, מכל שכן בהמרבה שעולה לריח ניחוח (עיי'ן באור החיים הקי). אך יתכן היה לומר דרק בהעני שרוחו נשבר בקרבנו, ובהדבר המועט שמביא הוא מקריב גם את נפשו, על כן עולה זאת לריח ניחוח, כי אשכון את דכא ושפל רוח (ישעיה נז-טו), לא כן העשיר יתכן שיש בו זחיחות הלב ומגיס דעתו, וחסר שברון רוחו, והרי 'אנכי' עומד בין ה' וביניכם (דברים ה-ה), ופירש הרה"ק רבי משה מקוברין זצ"ל שהאנכיות, האני של האדם, היא מחיצה העומדת בין ה' וביניכם. ועל כן קרבנו לא עולה לריח ניחוח, על כן הוצרך הכתוב להודיע שגם עולת הבהמה הוא לריח ניחוח, ובלבד שיכוין לבו לשמים.

והנה בחתם סופר מביא בשם המדרש על מה שרצה המן ליתן לאחשוורוש עשרת אלפים ככר כסף, וכי אחשוורוש היה צריך למעות שלו, וכי כלום חסר מבית המלך שיוכל לשחד אותו בממון. אלא שהמן רצה ליתן עשרת אלפים ככר כסף על מנת לחלקם לעניים, כדי שתגין עליו זכות הצדקה, וכמו שאמר דניאל לנבוכדנצר (דניאל ד-כד) וחטאך

והנה אנו מברכים מאה ברכות בכל יום, על כל טובה וטובה אנו מברכין, כשמשיכים בבוקר הוא מברך על החזרת נשמתו, ושוב על פיקוח עיניו, ועל מישוש ידיו ורגליו, ועל לבושו ועל כובעו ועל אבנטו וכו', כי אנו מחשיבים את הנותן, זה הקב"ה המשגיח עלינו ונותן לנו צרכינו, ועל כל נשימה ונשימה תהלל י-ה. ועבור קי"א ברכות שאנו מברכין אותו בכל יום, לעומת זה הוא מקבל את קרבנותינו, וגם כאשר מביא לו רק קומץ אחת סולת הוא נחשב בעיניו לריח ניחוח. ולכן יש קי"א פסוקים בפרשת הקרבנות, כי בזכות הברכות שלנו שאנו מחשיבים הנותן, הוא מקבל גם כן את קרבנותינו לפי ערך הנותן.

*

והכתוב אומר במנחה, והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קומצו וגו'. וברש"י הא כיצד, חופה שלש אצבעותיו על פס ידו (מנחות יא), וזה קומץ במשמע לשון העברית ע"כ. ובודאי שיש בזה סוד מחוקי הקרבנות בנתינת קומץ דייקא על המזבח. וגם לבאר טעם הכתוב, מונח זרקא סגול. ונראה דהנה בפנים יפות הקשה, הא עולת העוף היא רק פרידה אחת, ומנחה היא עשרון סולת, ללול בשמן, ולבונה, וזה שוה הרבה יותר מעוף, והוי ליה לכתוב ונפש כי תקריב בקרבן עוף שהוא עני יותר מהמביא מנחה ע"ש. וכתוב בתורת משה בפרשתנו (י) כי המקריב בעל חי נותן נפש תחת נפשו של אדם, אבל מנחה שהוא צומח ואיננו נפש, אמרו חז"ל (ויקרא ג-ג) ויותר לנו סליחה אחת משלו, ואינו זו עשירית האיפה. והעני הזה אף על פי שהמנחה ביוקר יותר מפרידה אחת של עוף וגם איננו נפש, אך מה לו לעשות ואין לו פרוטה לקנות פרידה אחת. אך קמח סולת ושמן יש לו מלקט שכחה ופאה שלו, והוא מקמץ ממאכלו ומקריבו, הרי מקריב נפשו באמת, שמתענה וממעט חלבו ודמו יום אחד. והלבונה גדל בארץ ישראל ועוים אוכלים אותו כדכתיב בהפטרות השבוע (ישעיהו מג-כג) לא הוגעתין בלבונה, ויכול ללקוט אותו מן ההפקר מן היערות ומדברות, על כן כתיב נפש במנחה ע"כ.

ובחתם סופר (ה) כתב ליישב עוד, דעל כן כתיב נפש במנחה יותר מבעוף, כי שניהם עניים, זה רוצה להרבות דורון למזבח, ומקריב עולת עוף שכולה כליל. וזה העני רוצה שיהנו עבדי ה' הכהנים מקרבנו, על כן טרח ומייתי מנחה, כי ממנחה רק קמיצה עולה למזבח, והנותרת ממנו לאהרן ולבניו. ומייתי מנחה אף על פי שהוא ביוקר שצריך שמן ולבונה, כדי שיזכה ליהנות לומדי תורה מנכסיו. וזהו ונפש כי תקריב, שהמחזיק לומדי תורה מקריב נפשות לה' ע"כ. והיינו כי העני לפעמים מחמת עניו אי אפשר לו לעסוק בתורה שצריך לרדוף אחר פרנסתו, וגם אי אפשר לו להחזיק לומדי תורה להיות לו חלק בתורתם, כי אין לו מה ליתן להם. על כן כשרוצה להביא קרבן מנחה לה' הוא בוחר יותר להביא מנחה מעולת העוף, אף שהוא ביוקר יותר ומצמצם מזונו מפיו, מכל מקום יוכל ליהנות על ידי זה לומדי תורה, ויהיה לו חלק גם בתורתם.

ולכן קומצין ממנחתה קומץ בשלשה אצבעות, לרמוז על השלשה דברים שהעולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים (אבות א-ב), שחשובה בעיני ה' מנחתו של עני, שבוחר יותר להביא סולת ושמן כדי שיוכל לגמול חסד עם לומדי התורה. כי אם יביא עולת העוף יש בה רק עבודה לחוד, אבל במנחה יש לו בה תורה עבודה וגמילות חסדים יחד. וזהו הרמז בטעם הנגינה, מונח זרקא סגול, חלק ממנחתו נשאר 'מונח' ולא מקריבין אותה. והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו. וחלק ממנו 'זרקא' זורקין אותה על המזבח להקריבה, ובוה יש לו חלק ב'סגול', בכל השלשה דברים שהעולם עומד עליהן, תורה ועבודה וגמילות חסדים.

ובדרושים ואגדות חתם סופר (לז' אדר ריב) כתב, שלוקח הכהן קמצו ומקריבו למזבח, קמ"ץ ר"ת צ"ם קיזל מ'מון, שיקריב נפשו לה' בזה, ואז הרשעים יאבדו. ואתא קמצו של מרדכי, בשקו ותעניתו, ודחי לכספו של המן עכל"ק. וביאורו הוא כי תשובה תפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה (בפיוט לר"ה ויהיכ"פ), ונרשם עליה צו"ם קי"ל ממון, שבהם יש לנו כח לבטל כל הגזירות רעות. וכבר כתבו לרמז ב'זאת' יבא אהרן אל הקודש (ויקרא טו-א), כי צום קול ממון כל אחד עולה מספר קל"ו, וביחד הם מספר זא"ת, ובזאת יבא אהרן אל הקודש (עיין ספר חנוכה התורה שם). ואמר הכתוב איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת (תהלים צב-ו), כי ישנם בני אדם שחושבים שבממונם יוכלו לכפר כל עון, וצדקה תציל ממות, אבל באמת צריכין לזה גם צום וקול, תשובה ותפלה. וזהו איש 'בער' לא ידע, שהבער אינו יודע מצום וקול העולה בע"ר, וכסיל לא יבין את 'זאת', אינו מבין כלום, וחסר אצלו גם נתינת הצדקה.

והנה העני שמביא קרבן מנחה, שאין לו ממון לקנות עוף, ומצמצם ממזונו קמח ושמן להביא קרבנו, ולבו נכנע במצבו עד שמקריב בזה את נפשו, אז יש בהבאת קרבנו צום קול וממון ביחד, כי נותן הלחם מפיו לקרבן, ביחד עם תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו. על כן מצותו ליקח ממנו קומץ לזרקו על המזבח, ולוקחו בשלשה אצבעותיו דייקא, לרמז כי בקרבן זה יש כל השלשה דברים של צום קול וממון. ואמר הכתוב וקמץ משם 'מלא קומצו', היינו שיש בו המילוי של אותיות קמ"ץ, צ"ם קיזל מ'מון. ועל זה אמר הכתוב, 'וערבה' לה' מנחת יהודה וירושלים (מלאכי ג-ד), כי בכל קרבן שאדם מביא יש בו נתינת ממנו לה', אבל במנחה יש בו גם צום וקול של העני, כמספר ער"ב, וזה העריבות של קרבן מנחה שעולה לריח ניחוח, ומחשיב כאילו הקריב את נפשו.

*

מ'זוייסב מארגן קומט פאר א עצרת קעגן די גזירות אין ארץ ישראל. ס'טוט וויי פאר יעדן איינעם דער מצב וואס מען געפינט זיך אין ארץ ישראל, יעדער ווייסט מ'האט זיך

פארלייגט אויף די ישיבות אויף די כוללים אינטער ברענגען די תורה וואס איז דא אין ארץ ישראל, נישט נאר פארמאכן די ישיבות און כוללים, נאר זיי אריינלייגן אין אזא טריפה'ניע מיליטער וואס איז דא דארטן, וואס טוט מעביר זיין על הדת אידישע קינדער.

זייט אונזער היסטאריע איז נאך נישט געווען אזא גזירה אויף אידן, אידישע קינדער זאלן ווערן פארשניטן פון די תורה אין ארץ ישראל, ס'לייגט זיך גארנישט אויפן שכל אז מ'זאל עס קענען דערהערן אין אמעריקא זאל מען קענען זיין פריי און אין ארצינו הקדושה זאל מען האבן אויסשטיין אזעלכע נסיונות.

עס טוט פאר יעדן וויי, אבער וואס קען א יחיד טוהן, נאר אז מ'קומט זיך צוזאם מוחה זיין, און לייגן א דרוק אויף די רשעים אז זיי זאלן זעהן גרינגער צו מאכן זייערע גזירות, ליגט א חיוב אויף יעדען צו טון א השתדלות וואס איך קען טון פאר'ן אויבערשטן, איך וועל מיך אויך צושטעלן צוזאמען מיט די ציבור אידן וואס זענען מתפלל און בעטן. עס ליגט א חיוב אויף יעדן איד טייל צו נעמען און ארויסברענגען די קידוש שם שמים, אזויפיל טויענטער אידן קומען זיך צוזאם ווייל עס טוט זיי וויי תורה, עס טוט זיי וויי וואס גייט פאר אין ארץ ישראל, און עס וועט האבן א אפקלאנג אויף די וועלט. מ'האט געהאט ביז יעצט אין אנדערע מקומות, דארף עס דא אויך זיין. עס ליגט א חיוב אויף יעדן איינעם טיילצונעמען און זיין א חלק דערפון.

און מ'איז נישט יוצא מיט דעם, מ'איז נישט יוצא וואס מ'גייט ארויס און מתפלל געווען איין תפלה, ס'איז א גזירה רעה, און מ'דארף מתפלל זיין דערויף שטענדיג. אונז דאווענען יעדן טאג, מ'איז נישט יוצא מיט'ן קרעכצן אויף די מצב אין ארץ ישראל, א איד דארף יעדן טאג ביי זיינע תפילות צוגעבן א תפלה אין די שמונה עשרה, ווי ער וויל, צו ביי זיין תהלים זאגן, און בעטן אז די אויבערשטער זאל העלפן אז די גזירה זאל נתבטל ווערן. עס הערשט אזא שווערע גזירה אויפ'ן כלל ישראל אין אונזער תקופה, ס'איז נישט גענוג איין תפלה איין עצרת, יעדער איד ביי זיך דארף בעטן פונעם אויבערשטן, א תפלה פון א איד האט א געוואלדיגע חשיבות, יעדעס ווארט וואס א איד זאגט ארויס פאר'ן אויבערשטן, נאך אביסל נאך אביסל, קען מבטל זיין די גזירה.

ס'איז געווען ביי המן די גזירה פון להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, מרדכי האט צוזאם גענומען אלע אידישע קינדער, ויזעק זעקא גדולה ומרה, מ'האט מתפלל געווען, מ'האט תשובה געטון, דורכדעם איז נתבטל געווארן די גזירה. שטייט אין

מדרש אז ווען המן איז געקומען האט ער געטראפן צוויי און צוואנציג טויענט קינדער זענען געזעסן געבן מרדכי און מען האט געלערנט, איז געגאנגען המן און גענומען שלשלאות של ברזל און ארויפגעלייגט אויף די קינדער אז זיי זאלן נישט קענען אנטלויפן, און ער האט געזאגט פאר די קינדער מארגן קומט ער צוריק און ער גייט זיי קודם הרגענען און נאכדעם גייט ער הרגענען מרדכי. און דאס איז געווען נאך פאר די גזירה, דאס איז געווען אין פסח, און די גזירה האט ערשט געדארפט זיין שפעטער אין אדר ווען המן האט געוואלט הרגענען אידישע קינדער, דעמאלטס אין פסח ער האט זיי ארום גענומען מיט שלשלאות של ברזל ווייל ער גייט זיי שוין הרגענען, און נאכדעם וועט ער הרגענען מרדכי, אזוי שטייט אין מדרש.

המן האט געוויסט ווילאנג עס וועט זיין קינדער וואס זיצן אין בית המדרש און לערנען תורה, אזוי לאנג קען ער נישט אויספירן זיין גזירה, בזמן שקולו של יעקב איז נשמע בבתי כנסיות ובתי מדרשות אין הידים ידי עשו, די ידי עשו קענען נישט שולט זיין נאר ווען עס פעלט תורה, ווילאנג ס'איז דא תורה, מ'זיצט אין בית המדרש און מ'לערנט, מ'זיצט און מ'איז מתפלל פאר'ן אויבערשטן בבתי כנסיות ובתי מדרשות, אין הידים ידי עשו, ער מוז קודם זיין מכלה זיין די אלע וואס זיצן און לערנען, און דעמאלטס וועט ער קענען בייקומען מרדכי. זיין התחלה איז געווען תורה, מ'דארף מבטל זיין די וואס זיצן און לערנען תורה. און דאס איז די איינציגסטע כח וואס אונז האבן, די בתי כנסיות און בתי מדרשות, מרבה זיין בתפלה ובתחנונים פאר'ן אויבערשטן.

און אזוי ווי המן האט דעמאלט געוואלט מבטל זיין תורה און ס'איז געווען ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, אורה זו תורה, ס'איז נתבטל געווארן די גזירה, זאגט רש"י ווייל המן האט געוואלט מבטל זיין תורה, און מ'האט געהרגעט המן איז געווארן ליהודים היתה אורה, ס'איז צוריק געקומען די כח התורה זעהט מען אז אין די טעג איז געווען א גזירה פאר ביטול פון תורה און ס'איז נתהפך געווארן פאר אידן לטובה, זאל דער אויבערשטער געבען יעצט אין חודש אדר א חודש וואס מ'האט געהאט ניסים, אזוי ווי דער אויבערשטער האט געטוהן ניסים דעמאלטס, אזוי זאל ער טוהן אין אונזער צייטן אויך, די רשעים זאלן האבן א מפלה, מען זאל נישט קענען געשטערט ווערן פון תורה הקדושה, זאל זיין ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, דער אויבערשטער זאל אנפילן אלע אידישע שטיבער מיט תורה מיט שמחה וששון מיט פרייליכקייט, מ'זאל קענען דינען דעם אויבערשטער מתוך שמחה וטוב לבב, מ'זאל זוכה זיין צו די גאולה שלימה בביאת בן דוד במהרה בימינו אמן.

<p>נתנדב ע"י ידידיו מוה"ר ר' אפרים שמואל הערשקא ה"ו להגל השמחה השרויה במעונו בתולדת בנו למול טוב</p>	<p>נתנדב ע"י ידידיו מוה"ר ר' ברוך מרדכי רייך ה"ו להגל השמחה השרויה במעונו בתבנם בני לעול התורה והמצות לפר"ם</p>	<p>נתנדב ע"י ידידיו מוה"ר ר' יצחק דוד נאה ה"ו להגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב</p>	<p>נתנדב ע"י ידידיו מוה"ר ר' משה יעקב לעפקאוויטש ה"ו להגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב</p>
--	---	--	---

הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה להר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער הי"ו 347.243.1944